
חשיבה יצירתית

קדם יסודי	שכבת גיל
חשיבה יצירתית	חינוך לחשיבה
אירוע חשיבה באמצעות חפץ	נושא
שיעור	משך הזמן
הלני מלכה	כתב/ה
השתלמות	מסגרת לפיתוח

כמו מה זה נראה....כמו מה זה נשמע...

חשיבה מדמיינת, שימוש בדימיון ובמערכות החושים לחשיבה יוצרת מציאות.

מראה, צליל, מגע, ריח, הם כלים בהם משתמשים הילדים לבחינת המציאות. זה טעים כמו... זה

דומה ל...., זה נשמע כמו....

חשיבה מדמיינת נותנת כלים לחשיבת סינקטיקה: חשיבה אנלוגית המאפשרת חשיבה אנלוגית

בה החושב הופך זר למוכר, ומוכר לזר.

אירוע חשיבה: ארגז כלבו

גננת: הלני מלכה

תיאור האירוע:

הבאתי ארגז של לחם "אנגל" בצבע כתום שמצאתי בחצר. התכוונתי למקד את הילדים סביב נושא החילזון, שהוא כביכול רך וללא כוח, אך יש לו כוח לשאת דברים ובהמשך לדון איתם: כיצד אפשר לשאת חברים. חשבתי להתחיל בחשיבה אסוציאטיבית על מנת לאפשר "רגע של חשיבה" לילדים. מסתבר שהחשיבה האסוציאטיבית היתה מאוד מעניינת לילדים והתוכנית שלי? נשארה מחוץ לתחום השיחה.

הצבתי את הארגז הפוך במרכז החדר ושאלתי את הילדים: כמו מה זה נראה?

דניאל: זה נראה כמו מה שמפיל את האבק מהמשאית

ספיר: זה נראה כמו שולחן

מיקה: זה נראה כמו ארגז

נועה: ארגז? זה כבר ארגז, זה לא הכוונה. למשל אם זה שולחן, זה נראה כמו שולחן אפילו שאין לזה

רגליים!!!

טוהר: כמו כלוב

יהב: כמו של משאית חצץ שהיא שופכת אותו!!

מיכאל: כמו ספסל

רועי אלקוקין: כמו תיבה

אלון: תיבת אוצר (אסוציאציות משותפות)

רועי רבלין: קופסה ששמים בובות

בר: כמו קופסה של פאזלים

עמרי: כמו בית

אור: כמו קופסה של סופר

דניאל: אבל אין לזה גלגלים

בר: הם אמרו מה שזה דומה

יהב: אבל זה מלולכלך וזה של חצר, של סופר זה זוהר בצבע כסף

דניאל: זה נראה כמו בית כלא

יהב: זה נראה כמו הר געש

מיקה: זה נראה כמו בית של גמדים

(רוב הדימויים הם של צורה סגורה)

הפכתי את הארגז (למצב רגיל) סיקרן אותי לדעת האם יהיו הבדלים בתשובות ל: כמו מה זה

נראה? שאלתי: ועכשיו כמו מה זה נראה לכם?

מיכאל: כמו מיטה של תינוקות

טוהר: כמו ארגז של בובות

דניאל: כמו קופסה ששמים משחקים

עומרי: כמו שולחן

מיכאל בתגובה: אבל הפכת את זה ויש בזה חורים

נועה: כמו עגלה של תינוקות

טוהר: כמו ריבוע גדול

רועי רבלין בתגובה: לא שאלנו איזו צורה

רועי אלקוקין: זה נראה כמו מדף ספרים

ספיר: כמו אמבטיה

נועה: זה נראה כמו אניה

(רוב הדימויים הם של צורה מכילה)

עד כה היו אלה אסוציאציות ישירות ל"כמו מה זה נראה" שמאפשרות משחק יצירת דימויים מצורת הארגז, שלב "חימום" החשיבה.

הרחבתי את השאלה ל: כיצד לדעתכם אפשר להתעמל עם הארגז?"

רועי רבלין: לעשות עם זה כמו העבדים להרים ולהוריד (מדגים)

דניאל: אפשר להרים את זה ולא לשים את זה לא על הגב ולא על הבטן (מדגים כמו הרמת משקולות)

טוהר: אפשר לעשות כמו סירה

הלני: למה הכוונה?

דניאל: לעשות ככה ב"כאילו" (עושה תנועות של חתירה במשוטים . זה בכאילו!!!)

מיכאל: לקפוץ לתוך זה 10 פעמים

ספיר חברה של מיכאל בתגובה מוחאת כפיים (הרעיון מצא חן בעיניה)

אלון: אפשר לרוץ מסביב לזה

בר: אפשר להרים את זה ביד אחת

נועה: זה קשה

אור: יכולים להרים את זה עם משהו בתוך זה

רועי אלקוקין: לקפוץ על רגל אחת מסביב לזה

מיקה: להרים את זה על הבטן.

למותר לציין שתוכנית הפעולה שלי (לסחוב חברים) נגמזה לעת עתה וביצענו את רעיונות הילדים שהלכו והשתכללו ככל שעלו רעיונות חדשים.

טוהר: אפשר גם להסתובב עם זה (מראה באצבע להסתובב סביב)

מיכאל: לקפוץ מסביבו

אור: לעמוד על זה ולקפוץ

בר: לשים את זה על הגב וללכת

רועי אלקוקין: לטפס על זה

טוהר: לעמוד על זה ולהסתובב

אלון: לקשור לזה חוט ואז למשוך את זה וכשהחוט מתקרב לקפוץ מעליו

דניאל: אפשר לקפוץ לתוך זה

ספיר: אפשר ללכת עליו (על הארגז)

יהב: לעשות מזה משקולת לקשור ולהרים את היד

רועי רבלין: בתגובה, עם יד אחת? וואי וואי

הלני: מדוע אמרת וואי

רועי רבלין: כי זה מגניב להרים ככה.

סיכום: אצלנו בגן אנחנו נוהגים להתעמל עם "אביזרים" לא שיגרתיים. כמו עיתון, שקית ניילון, קונוס תפירה ועוד. התרגיל עם הארגז העצים את דמיון הילדים מבחינת מה אפשר לעשות עם...

בהפיכת הארגז, הפכנו את המוכר (הארגז) ללא מוכר, ובאופן מדהים רעיונותיהם של הילדים היו יותר יצירתיים מפעמים אחרות. כמוכן ראיתי שלילדים המושג "נראה כמו..." היה טבעי ומובן מאפשר להם להגדיר חפץ והדימויים שלו.

יש לציין שבגלל גילם הצעיר של הילדים חששתי שהתרגיל ילאה אותם, אולם תרגיל הארגז הגדול והכתום סיקרן אותם והם הקשיבו יפה אחד לחברו.

בהקשבה לחבר, אני רואה חלק ממיומנות כישורי חיים וחיברות ולשמחתי הילדים התייחסו בכבוד רב לרעיונות של חבריהם. וגם כשהעירו הם עשו זאת בצורה מכובדת וממוקדת לעניין.

האירוע יצר הזדמנות לעיסוק במושגי מרחב (למעלה למטה...) במושגים מדעיים (כבד, קל, שווי משקל) בפיתוח עזרים כמו החבל, והבנה של מרחק וכובד.

בהמשך אותו יום עשיתי את אותו התרגיל לגילאים 3 – 3 וחצי

הארגז הכתום במרכז החדר: כמו מה זה נראה?

נר: ארמון

רז: סל של דברים

מורי: כמו ארגז

איתמר: כמו כובע

ענבר: זה נראה לי כמו אופנוע

ניתאי (זה השטיח) נראה לי כמו ריצפה של בית וזה (הארגז) שולחן

רועי אבוחצירה: כמו זאב

שחר ט.: מיזרקה

עידו: כמו כלבלב

שי אביב: זה נראה כמו רדיו

אגם: זה נראה כמו כלוב

שחר טקו (מתייחס): כי יש בזה חורים

יובל: זה נראה כמו חתול

עידו: אבל לחתול יש זנב

אגם: אבל ככה זה נראה לו

רז: מראה לו חוט קצר שנשאר קשור לקצה של הארגז. הנה, (קורא בתרועת נצחון) הזנב שלו.

בשלב הזה כל אחד מהילדים מנחש איפה הראש של החתול, הטוסיק שלו, הרגליים שלו, וכמובן שהמשחק מוביל גם למילים גסות.

אני עוצרת אותם ושואלת: מה עוד נראה לנו.... (מרכז אותם והם ממשיכים)

רועי אבוחצרה: זה כמו גן חיות (מצביע אל תוך הארגז ההפוך) כאן החיות (מזכיר את הנסיך הקטן והכבשה...)

תמר: זה נראה כמו חולצה

הלני: אז איפה אני אכניס את הידים?

איתמר: בחורים (בידית של הארגז)

עידו: נחש

שחר ט.: נחש הוא ארוך לא כמו ככה

הפכתי את הארגז.

כמו מה זה נראה לנו עכשו?

שחר ט.: כמו סל ששמים בו דברים שאוכלים אותם

ניתאי: כמו מגירה

רועי אבוחצירה: זה נראה כמו ארגז של תחפושות ומשחקים

איתמר: זה נראה כמו מיטה שישנים בה

יובל: זה נראה לי כמו כוס של ילד

רז: וואי, כוס ענקית!!

רז: אולי זה כוס של מפלצת

שי אביב: מפלצת לא שותה!!

מכיוון שהילדים צעירים ובכל זאת היו מאוד מרוכזים לא רציתי להמשיך ואחרי שהחמאתי להם על

הרעיונות היצירתיים שלהם שאלתי: היכן אתם רוצים שאני אניח את הארגז?

הם ביקשו במרכז הגן, נכנסו לתוכו אחד אחרי השניה ושיחקו בו כחצי שעה, לאחר מכן הוא הובל

אחר כבוד לפינת הבית, שם הפכו אותו לבמה הביאו רמקולים ופצחו בשירים עליזים

קבוצת הילדים הצעירה היתה מאוד יצירתית והדיון ברעיונות העלה מושגים של גדלים, מציאות

ודמיון, אבחנה והתאמה של דברים. בשל גילם הצעיר הדמיון היה "ללא גבולות" אך מיד הם בדקו

האם יש "אמת" בדימויים שהילדים העלו.

כמעט ולא התערבתי (מה שבדרך כלל לא קורה) ורק כתבתי ונהנתי מהשיחה שהתגלגלה ביניהם.

ההערות שלי היו שאלות הבהרה בלבד.

אני רוצה לציין שמאמץ אי ההתערבות שלי בשיחה שלהם היה מאוד משתלם!!